

KARCINOIDY V POPULACI ČESKÉ REPUBLIKY

NOVÁK J., ŠACHLOVÁ M., ET AL.

MASARYKŮV ONKOLOGICKÝ ÚSTAV, BRNO

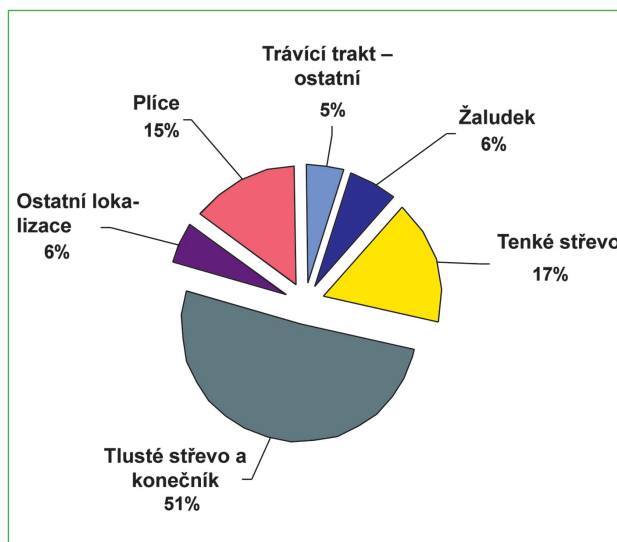
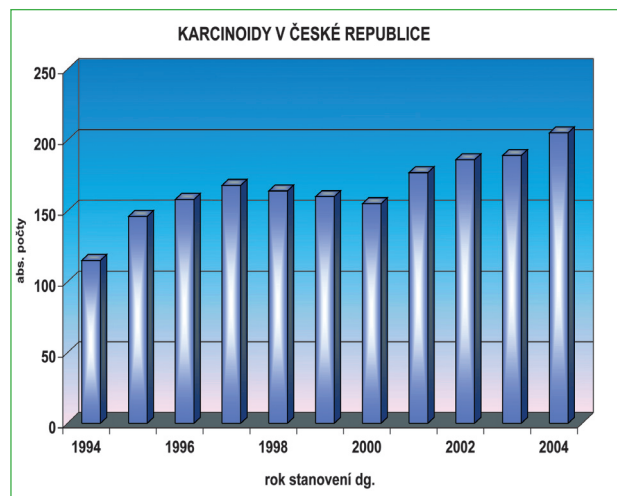
Karcinoidy představují častý typ ze skupiny tzv. neuroendokrinních tumorů (NET). Jedná se o heterogenní skupinu s charakteristickými morfologickými a imuno-histochemickými vlastnostmi. Jejich původ se odvozuje z neuroendokrinních buněk, které se nacházejí v různých anatomických lokalizacích. Karcinoidy mohou proto vznikat v řadě nejrůznějších orgánů. Nejčastějším místem vzniku karcinoidu bývá gastrointestinální a respirační trakt. V různých primárních lokalizacích mívají karcinoidy odlišné převažující biologické chování, různý stupeň endokrinní aktivity a rozdílné spektrum produkovaných hormonálních látek. Karcinoidy mohou být součástí syndromu mnohočetných endokrinních neoplázií (MEN).

Incidence karcinoidů v populaci je vesměs velmi nízká. Podle studií ze skandinávských zemí se věkově standardizovaná incidence (svět. standard) karcinoidů pohybuje mezi cca 1-2/100000 obyvatel [1,2]. Údaje z jiných zemí uvádějí hodnoty i nižší, srovnatelnost dat je však s ohledem na klasifikační nejednotnosti NET značně problematická.

Údaje o karcinoidech v populaci České republiky byly publikovány již dříve [3]. Novější, zde prezentovaná data, byla získána z Národního onkologického registru (NOR) České republiky [4]. Byly zpracovány záznamy o onemocněných diagnostikovaných v období 1994 až 2004, s morfologií karcinoidu (Mezinárodní klasifikace nemocí pro onkologii - kódy M-8240 – M-8245 a M-9091) a biologickým chováním nádoru nejisté povahy nebo maligním (kód chování /1, resp. /3).

Počet ročně nově evidovaných karcinoidů se za posledních 10 let zvýšil z cca 150 na více než 200 případů (graf č. 1). V tomto období byl karcinoid diagnostikován celkem u 1823 pacientů, z čehož mírně převažují ženy. U daného souboru pacientů byly v 83% primárně postiženými orgány tlusté střevo (zejména appendix) a konečník, ten-

ké střevo a plíce. Přehled primární lokalizace karcinoidů ukazuje graf č. 2. Žijících pacientů, u nichž byl karcinoid diagnostikován v kterémkoliv roce existence NOR, bylo v době analýzy evidováno 1984.

aktuality v onkologii

Karcinoidy, podílející se v ČR na všech zhoubných nádorových onemocněních cca 0,3%, tvoří spolu s ostatními NET velmi malou, pestrou a z pohledu diagnosticko-léčebné péče výrazně specifickou skupinu zhoubných nádorů.

NET se stávají předmětem zájmu specializovaných interdisciplinárních odborných týmů. V rámci EU byla ustavena European Neuroendocrine Tumor Society (ENETS). Specifické informace o NET, týkající se např. hormonální aktivity nádorů, karcinoidového syndromu, apod., které není reálné shromažďovat v rámci populačního onkologického registru, jsou v několika evropských zemích předá-

vány do účelového založeného registru neuroendokrinních tumorů.

Literatura:

1. Hemminki, K., Li, X. Incidence trends and risk factors of carcinoid. *Cancer*, 2001, vol. 92, no. 8, p. 2204-2210.
2. Westergaard, T., Frisch, M., Melbye, M. Carcinoid tumors in Denmark 1978-1989 and their risk of subsequent cancers: a population-based study. *Cancer*, 1995, vol. 76, no. 1, p. 106-109.
3. Barkamnová J., Epidemiologie karcinoidů. In Petruželka, L. (red.) *Karcinoid*. Praha: Maxdorf, 2004, s. 3-6.
4. Databáze Národního onkologického registru České republiky, stav k 30. 6. 2007.